

▶ Νοητική αναπηρία
 ▶ Αισθητηριακές αναπηρίες όρασης
 ▶ Αισθητηριακές αναπηρίες ακοής
 ▶ Κινητικές αναπηρίες
 ▶ Χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα,
 ▶ Διαταραχές ομιλίας-λόγου
 ▶ **Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες** όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμσία, δυσαναγνώσια, δυσορθογραφία
 ▶ Σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα
 ▶ Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού)
 ▶ Ψυχικές διαταραχές
 ▶ Πολλαπλές αναπηρίες
 ▶ Μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες / Παραβατική συμπεριφορά λόγω κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας
 ▶ Μαθητές που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα ανεπτυγμένα σε βαθμό που υπερβαίνει κατά πολύ τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα.

N. 3699/2008

Χ. Σαρίδου 2

Σύνθω με τουρευνητέ του μορικού έργου,
 οικόλεις πους υγκετρώουν τις πζρισσότερε
 πιφανότετης της ταγωγήστου είναι η Σμόρνη
 Στη Χιο, για παράδειγματα, εκτός από την
 «πατέρα του Ομήρου», υπήρξαν οι Ομηρίες,
 μια συντεχνιαρθωδών, που τραγουδι τα
 ποιήματάτου.

Χ. Σαρίδου 3

Κείμενο

«Σύμφωνα με τους ερευνητές του ομηρικού έργου, οι πόλεις που συγκεντρώνουν τις περισσότερες πιθανότητες της καταγωγής του είναι η Σμύρνη και η Χίος.

Στη Χίο, για παράδειγμα, εκτός από την «πέτρα του Ομήρου», υπήρχαν οι Ομηρίδες, μια συντεχνία ραψωδών, που τραγουδούσαν τα ποιήματά του»

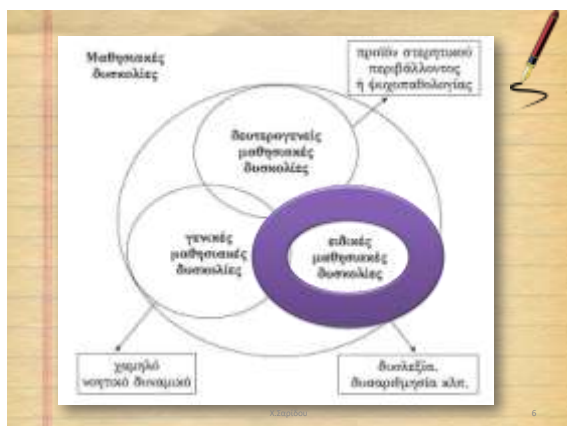
Χ.Σαριδίου

4

Χ.Σαριδίου

5

Χ.Σαριδίου

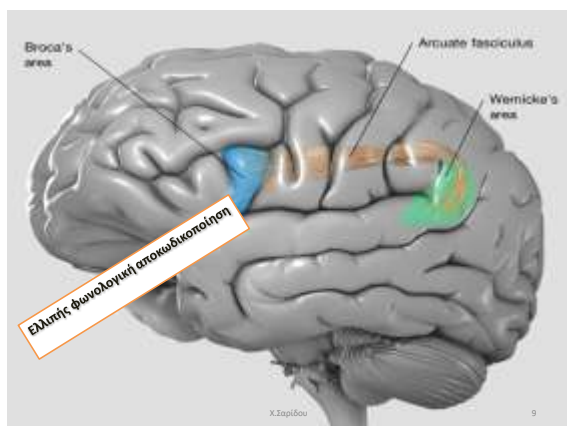
6

Διαταραχή στην Επεξεργασία Πληροφοριών

- ▶ Ο εγκέφαλος ενός μαθητή με ΜΔ «επεξεργάζεται» την πληροφορία διαφορετικά από τους υπόλοιπους μαθητές.
- ▶ Μερικά είδη πληροφοριών χάνονται κατά την διαδρομή στον εγκέφαλο του μαθητή με ΜΔ.

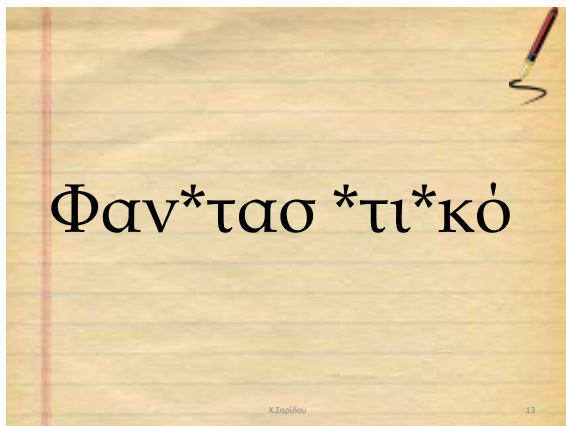
Χ.Ταριδου

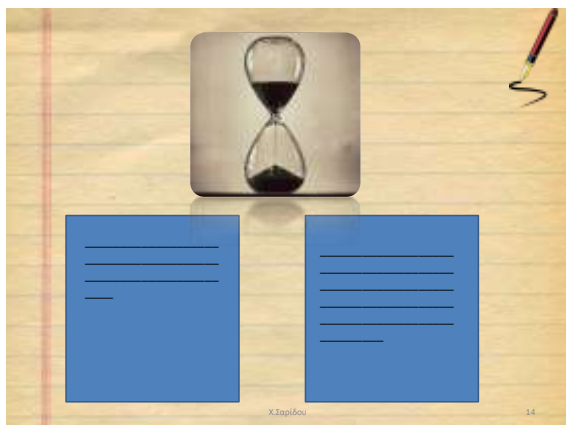

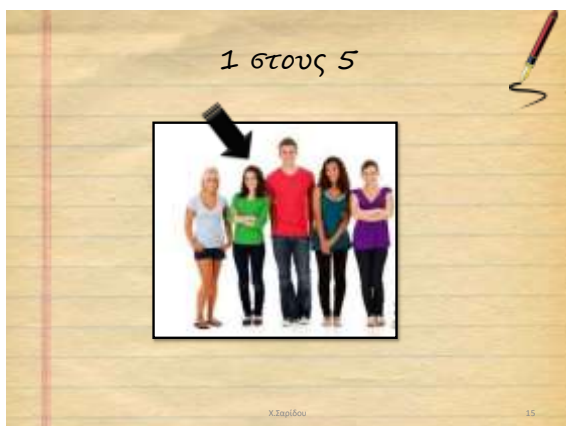

Οικογενειακή διαταραχή

Κληρονομική
προδιάθεση εμφάνισης
αναγνωστικών
δυσκολιών

(χρωμοσωμική περιοχή
γενετικής μεταβίβασης
φωνολογικών
ελλειμμάτων)

Χ. Παρίδου

16

Φάσμα εγκεφαλικής λειτουργίας

Για να καταλάβουμε
καλύτερα την οπτική
γωνία των γύρω μας θα
πρέπει να προσπαθήσουμε
όχι μόνο να δούμε τον
κόσμο μέσω των δικών
τους ματιών αλλά να τον
καταλάβουμε μέσω των
εγκεφάλων τους.

Χ. Παρίδου

17

Νευρο-ποικιλομορφία

Διαφέρουν ως προς:
Δομή & Λειτουργία

Κάθε απόκλιση από τη «νόρμα» δεν
αποτελεί Παθολογική διαταραχή

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟΣ

Χ. Παρίδου

18

Πολύ-αισθητηριακή παρέμβαση

Χ.Σαρίδου

22

Χ.Σαρίδου

23

Μαθησιακές Δυσκολίες

- ▶ Ο ορισμός διατυπώθηκε το 1963 από τον Samuel Kirk.
Προηγούμενοι ορισμοί:
- ▶ "perceptually handicapped," Αντιληπτικά Ανάπηροι
- ▶ "brain-injured," με Τραύμα στον Εγκέφαλο ή
- ▶ "neurologically impaired" με Νευρολογική Διαταραχή

- ▶ Εκπαιδεύονταν σε τάξεις μαζί με νοητικά καθυστερημένα παιδιά ή στις περισσότερες περιπτώσεις σε κανονικές τάξεις χωρίς καμία βοήθεια .

Χ.Σαρίδου

24

Ορισμοί μαθησιακών Δυσκολιών

Μαθησιακές Δυσκολίες:

Διαταραχή σε μία ή περισσότερες ψυχολογικές διαδικασίες που αφορούν στην κατανόηση και χρήση ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, λογικής και μαθηματικών υπολογισμών.

- Δυσκολίες στη μάθηση, ειδικά στην ανάγνωση, γραφή μαθηματικά και/ή ορθογραφία
- Το πρόβλημα δεν αποδίδεται σε άλλες αναπηρίες
- Απαιτείται Ειδική Αγωγή και παροχές για την εκπαίδευση των παιδιών

Υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των ικανοτήτων των παιδιών και της σχολικής τους επίδοσης

Χ.Ταριδου

25

Η Μαθησιακή δυσκολία...

Επηρεάζει τόσο τα παιδιά όσο και τους ενήλικες

Δεν γίνεται πάντα εύκολα αντιληπτή

Μπορεί να υπάρχει και να μην ανακαλυφθεί ποτέ

Χ.Ταριδου

26

Προβλήματα Μάθησης ή Μαθησιακές Δυσκολίες

Προβλήματα
Μάθησης

Μαθησιακές
Δυσκολίες

Χ.Ταριδου

27

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥΣ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΕΙΝΑΙ: ανομοιογενής ομάδα εγγενών διαταραχών του κεντρικού νευρικού συστήματος.	ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ εγγενείς διαταραχές του κεντρικού νευρικού συστήματος.
ΔΙΑΡΚΟΥΝ: καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.	ΕΙΝΑΙ πρόσκαιρα .
ΕΚΔΗΛΩΝΟΝΤΑΙ: με σημαντικές δυσκολίες στην πρόσκτηση και χρήση ικανοτήτων ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, συλλογισμού ή μαθηματικών ικανοτήτων.	ΔΕΝ παρουσιάζουν τέτοιες εκδηλώσεις.
ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ (αλλά δεν είναι αποτέλεσμα) ΜΑΖΙ ΜΕ: προβλήματα σε συμπεριφορές αυτοελέγχου, κοινωνικής αντίληψης, κοινωνικής αλληλεπίδρασης, αισθητηριακές βλάβες, νοητική καθυστέρηση, συναισθηματική διαταραχή, πολιτισμικές διαφορές, ανεπαρκή διδασκαλία	ΠΙΘΑΝΟΝ να είναι αποτέλεσμα αυτών των προβλημάτων.

Χ.Τσιρίδου 28

Χαρακτηριστικά Μαθητών με ΜΔ

Οι μαθητές με ΜΔ έχουν 1 ή περισσότερες από τις παρακάτω δυσκολίες:

- ▶ Δυσκολία στην Ανάγνωση (90% των παιδιών με Μ.Δ)
- ▶ Προβλήματα στη γραπτή έκφραση
- ▶ Προβλήματα στα μαθηματικά (50%)
- ▶ Προβλήματα στον κοινωνικό τομέα (75% έχουν φτωχές κοινωνικές δεξιότητες)
- ▶ Προβλήματα συγκέντρωσης προσοχής και υπερκινητικότητα
- ▶ Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- ▶ Προβλήματα συμπεριφοράς

Χ.Τσιρίδου 29

Χαρακτηριστικά Μαθητών με ΜΔ

- ▶ Χαμηλότερες επιδόσεις
- ▶ Πολλές άλλες δεξιότητες /ικανότητες
- ▶ Μ.Δ. -Χαρισματικότητα (Double exceptionality)
- ▶ Αναγνωρίζονται από το δάσκαλο
- ▶ Απόκρυψη δυσκολιών
- ▶ Η τυπική διάγνωση γίνεται μετά τη 2^α-3^η Δημοτικού
- ▶ Υπάρχουν δυνατότητες για πρόωμη ανίχνευση
- ▶ Η πρόγνωση για την εξέλιξη των Μ.Δ. δεν είναι καλή όταν δεν διασφαλίζεται μία έγκαιρη και συστηματική παρέμβαση

Χ.Τσιρίδου 30

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ: Αιτιολογία

Νευροφυσιολογικές δυσλειτουργίες

Ελλιπής φωνολογική αποκωδικοποίηση,
προβλήματα οπτικής-χωρικής αντίληψης,
δυσλειτουργίες στη βραχύχρονη μνήμη,
έλλειψη ενεργοποίησης πεδίων της γλώσσας στον εγκέφαλο

Ψυχολογικούς, κοινωνικούς και οικογενειακούς παράγοντες
Ελλιπή προετοιμασία μαθησιακή υποστήριξη,
Χαμηλό Δ.Ν.

Χ.Ταριόδου

31

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Αποφεύγει να διαβάζει και να γράφει.
- Συχνά διαβάζει λάθος γραπτές πληροφορίες.
- Δυσκολεύεται να γράψει περιληψη.
- Δυσκολεύεται να αναδιηγηθεί με σωστή σειρά μια ιστορία.
- Φτωχή κατανόηση του γραπτού λόγου σε όλα τα μαθήματα.
- Πολλά ορθογραφικά λάθη.
- Δυσκολεύεται στις αφηρημένες έννοιες.
- Παράγει πολύ φτωχό γραπτό λόγο.
- Δυσκολεύεται στις ξένες γλώσσες.
- Δυσκολεύεται στην κατανόηση της θεσιακής αξίας των ψηφίων.
- Δυσκολεύεται στην εφαρμογή των βασικών μαθηματικών γνώσεων.

32

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

- Δεν κρατά καλές σημειώσεις.
- Δουλεύει αργά στην τάξη και στις εξετάσεις.
- Δυσκολεύεται:
 - να ακολουθήσει σύνθετες οδηγίες,
 - να συγκεντρωθεί σε ένα έργο,
 - στα τεστ πολλαπλής επιλογής,
 - να ελέγξει το έργο του,
 - να οργανώσει το χρόνο και τις δραστηριότητές του.

Χ.Ταριόδου

33

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

- Δεν δέχεται την κριτική.
- Παρερμηνεύει συχνά τη συμπεριφορά των άλλων.
- Υποκύπτει εύκολα στην πίεση των συνομηλίκων
- Δυσκολεύεται:
 - στην κατανόηση μη λεκτικών σημάτων στην επικοινωνία,
 - στην ερμηνεία κοινωνικών περιστάσεων,
 - στις διαπραγματεύσεις,
 - στην υπεράσπιση του εαυτού του,
 - να «μπει» στη θέση του άλλου.

Ο Γιάννης

Ο Γιάννης είναι ένας μαθητής που έχει
 πρόβλημα με την κοινωνική του αλληλεπίδραση.
 Συχνά κρύβει το πρόσωπό του όταν είναι
 στην τάξη, επειδή αισθάνεται άβολα.

35

Η Μαρία

Η Μαρία είναι μια μαθήτρια που έχει
 πρόβλημα με την κοινωνική της αλληλεπίδραση.
 Συχνά κρύβει το πρόσωπό της όταν είναι
 στην τάξη, επειδή αισθάνεται άβολα.

36

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

► Σαφής Διδασκαλία: Σαφής και άμεση διδασκαλία γνώσεων, στόχων δεξιοτήτων

- Παρέχουμε πολλά παραδείγματα για να εξηγήσουμε μια έννοια. Επίσης, οι μαθητές βλέπουν με σαφήνεια τι πρέπει να κάνουν
- Παρουσιάζουμε μοντέλα καλής επίδοσης
- Βάζουμε τους μαθητές να εξηγήσουν γιατί και πως πήραν μια συγκεκριμένη απόφαση-πως σκέφτηκαν μια λύση κτλ
- Παρέχουμε συχνή και θετική τροφοδότηση της επίδοσης του μαθητή
- Παρέχουμε πολλές ευκαιρίες για πρακτική εξάσκηση - αφομοίωση αυτών που μαθαίνουν οι μαθητές

Χ.Ταρίδου

37

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

► Ενισχύσεις του περιεχομένου της διδασκαλίας

- Δίνουμε σαφείς οδηγίες για την εργασία
- Διαγράμματα οργάνωσης και οπτικά βοηθήματα
- Στρατηγικές μνημόνευσης

► Στρατηγικές Μάθησης

- Οι μαθητές χρησιμοποιούν ειδικές στρατηγικές για να καθοδηγήσουν τον εαυτόν τους ώστε να ολοκληρώσουν μια εργασία ή να λύσουν ένα πρόβλημα.

Χ.Ταρίδου

38

Χ.Ταρίδου

39

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

- ▶ Χρησιμοποιούμε οπτικά και ακουστικά εποπτικά μέσα (βίντεο, ακουστικό υλικό, συγκεκριμένα υλικά, χρωματιστούς μαρκαδόρους για να τονίσουμε σημεία προσοχής κτλ)
- ▶ Μιλάμε και γράφουμε στον πίνακα. Πάντα λέμε το θέμα και προχωρούμε με τρόπο οργανωμένο αρχίζοντας από τα γνωστά και από τα συγκεκριμένα στα αφηρημένα.
- ▶ Πάντα γράφουμε τη σελίδα και τον αριθμό της άσκησης στον πίνακα για να τον βλέπουν οι μαθητές με ΜΔ και να μην αναγκάζονται να ρωτάνε συνέχεια
- ▶ Ελαττώνουμε το επίπεδο θορύβου στην αίθουσα διδασκαλίας

Χ.Ταριόδου

40

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

- ▶ Χρησιμοποιούμε ευέλικτους τρόπους εξέτασης (**προφορικές**, στον υπολογιστή κτλ)
- ▶ Επιτρέπουμε στους μαθητές κάποιες φορές να χρησιμοποιούν το word να γράψουν και να χρησιμοποιούν το ορθογραφικό λεξικό κτλ
- ▶ Δίνουμε περισσότερο χρόνο να τελειώσουν τις εργασίες τους, τα τεστ κτλ
- ▶ Δίνουμε μικρά κομμάτια εργασίας και συγκεκριμένες οδηγίες ώστε να μπορούν να τα ολοκληρώνουν με επιτυχία
- ▶ Παρέχουμε εξηγήσεις/συζητήσεις πριν να αρχίσουν οι μαθητές την εργασία τους (τους προετοιμάζουμε γι αυτήν) και κάνουμε περίληψη αυτών που μάθαμε στο τέλος του μαθήματος.

Χ.Ταριόδου

41

Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

- ▶ Παροτρύνουμε τους μαθητές να μας ρωτούν ή να ζητούν επανάληψη όσων δεν κατάλαβαν
- ▶ Εξηγούμε ξεκάθαρα τις απαιτήσεις μας στους μαθητές και βεβαιωνόμαστε ότι τις έχουν κατανοήσει.
- ▶ Θέτουμε απαιτήσεις για τη συμπεριφορά τους και ενισχύουμε τις επιθυμητές συμπεριφορές, ενώ ενημερώνουμε το μαθητή για τις μη επιθυμητές όταν εκδηλώνονται
- ▶ Αρχίζουμε ένα καινούργιο μάθημα με μια περίληψη αυτών που ήδη γνωρίζουν. Εξηγούμε τους στόχους
- ▶ Βάζουμε τους μαθητές με ειδικές ανάγκες κοντά στον δάσκαλο και δίπλα σε «καλούς μαθητές» οι οποίοι θα βοηθούν αν χρειαστεί τον μαθητή με ΜΔ

Χ.Ταριόδου

42

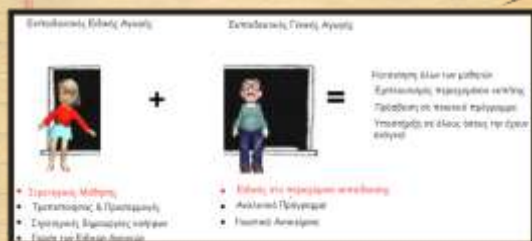
Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

- ▶ Χρησιμοποιούμε ημερολόγιο με τις υποχρεώσεις του μαθητή.
- ▶ Γνωρίζουμε καλά τον μαθητή μας και τα δυνατά του στοιχεία και τα ενισχύουμε. Τον διαβεβαιώνουμε ότι ενδιαφερόμαστε για αυτόν/ην και για το πώς αισθάνεται.
- ▶ Έχουμε στενή επικοινωνία με τους γονείς και προσπαθούμε να ορίσουμε μαζί τους κοινούς στόχους εκπαίδευσης του μαθητή.
- ▶ Έχουμε στενή συνεργασία/στόχους με το δάσκαλο της ένταξης αν υπάρχει και άλλους ειδικούς από το ΚΕΔΔΥ κτλ

Χ.Σαρίδου

43

Συνεργασία...

Χ.Σαρίδου

44

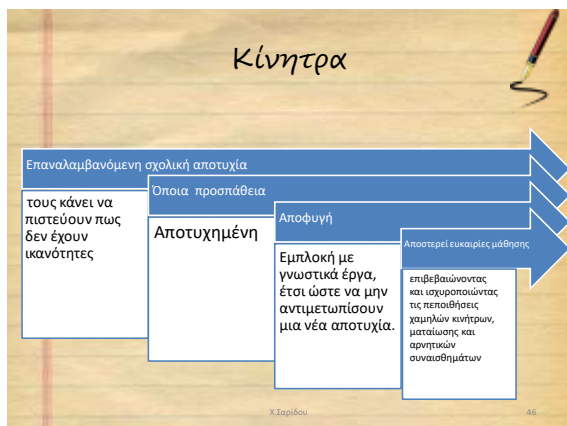
...και η αξιολόγηση;

Χ.Σαρίδου

45

Κίνητρα

Συμπεριφορά (McKinney και Speece (1986))

- Περισσότερο από το **50% των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες** αντιμετωπίζουν προβλήματα επιθετικότητας και προκλητικότητας,
- το **11%** προβλήματα εσωστρέφειας, ενώ
- το υπόλοιπο **35%** δεν αντιμετωπίζει προβλήματα συμπεριφοράς.

Χ.Ταριόδου 47

Η Αυτοεικόνα όμως; ...

- Αρνητική αυτό-εικόνα
- φτωχές κοινωνικές επαφές και απομόνωση
- επιδεινώνουν το επίπεδο της ήδη χαμηλής αυτοεκτίμησης

Χ.Ταριόδου 48

